

Αντωνυμίες

Η συγγραφική ομάδα του my-book.gr

Περιεχόμενα

Θεωρητικό υπόβαθρο	4
Αντωνυμίες	12
1. Προσωπικές αντωνυμίες	14
2. Κτητικές αντωνυμίες	22
3. Αυτοπαθείς αντωνυμίες	27
4. Οριστικές αντωνυμίες	33
5. Δεικτικές αντωνυμίες	38
6. Αναφορικές αντωνυμίες	42
7. Ερωτηματικές αντωνυμίες	47
8. Αόριστες αντωνυμίες	57
Συγκεντρωτικές δραστηριότητες	64

Θεωρητικό υπόβαθρο

Εισαγωγή

Αντωνυμία

Η αντωνυμία αποτελεί ένα κλιτό μέρος του λόγου που χρησιμοποιείται για να αντικαταστήσει κάποιο ουσιαστικό ή ονομαστική φράση. Με άλλα λόγια, οι αντωνυμίες χρησιμοποιούνται στη θέση ονομάτων ή επιθέτων.

Είδη αντωνυμιών

Οι αντωνυμίες είναι οκτώ ειδών:

- προσωπικές
- κτητικές
- αυτοπαθείς
- δεικτικές
- οριστικές
- ερωτηματικές
- αόριστες
- αναφορικές

Προσωπικές αντωνυμίες

Οι προσωπικές αντωνυμίες αντικαθιστούν λέξεις που δηλώνουν πρόσωπα. Περιλαμβάνουν τους δυνατούς και τους αδύνατους τύπους. Οι δυνατοί χρησιμοποιούνται κυρίως για να δοθεί έμφαση ή να τονιστεί μία αντίθεση, ενώ οι αδύνατοι οι οποίοι είναι πιο συχνοί στον λόγο χρησιμοποιούνται σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις. Οι προσωπικές αντωνυμίες αποτελούνται από τρία πρόσωπα του λόγου (εγώ-εσύ-αυτός/εμείς-εσείς-αυτοί).

Κτητικές αντωνυμίες

Οι κτητικές αντωνυμίες δηλώνουν σε ποιο πρόσωπο ανήκει κάτι. Ως κτητικές αντωνυμίες χρησιμοποιούμε είτε:

(α) το επίθετο *δικός-ή-ό* στα τρία γένη με τους αδύνατους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας στη γενική πτώση π.χ. *τα δικά τους κτήματα* είτε (β) μόνο τους αδύνατους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας μετά από ουσιαστικό· π.χ. *το βιβλίο της*.

Οι αδύνατοι τύποι της προσωπικής αντωνυμίας **συμπύπτουν** με τους αδύνατους τύπους της κτητικής. Βέβαια, οι τύποι της κτητικής αντωνυμίας δείχνουν έναν ή πολλούς κτήτορες: π.χ. Τα κλειδιά μου είναι πάνω στο τραπέζι.

Αυτοπαθείς αντωνυμίες

Αυτοπαθείς αντωνυμίες ονομάζονται αυτές που δείχνουν ότι το πρόσωπο που ενεργεί το ίδιο συγχρόνως δέχεται και την ενέργεια.

(ο εαυτός μου-σου-του/του εαυτού μου-σου-του/ τον εαυτό μου-σου-του → ο εαυτός μας-σας-τους/ του εαυτού μας-σας-τους/ τον εαυτό μας-σας-τους).

Ποια μεθοδολογία ακολουθείτε στην παρέμβαση με παιδιά με αυτισμό;					
Σε ποιο βαθμό σας βοήθησε το Διδακτικό Υλικό: Αντωνυμίες;	1	2	3	4	5
Τι χαρακτηριστικά του βρήκατε χρήσιμα;					
Πόσο σας ικανοποίησε η μεθοδολογία του υλικού;	Λίγο		Πολύ	Πάρα πολύ	
Τι θα αλλάζατε;					
Με ποιους τρόπους το αξιοποιήσατε;					
Ποιοι τομείς ενισχύθηκαν περισσότερο;	• Αναγνώριση • Γενίκευση • Εμπέδωση/εξάσκηση • Μνημονικές δεξιότητες • Επικοινωνιακές δεξιότητες • Αυτο-οργάνωση • Αυτοδιόρθωση				
Έχετε να προτείνετε επιπρόσθετες παρατηρήσεις για το συγκεκριμένο υλικό;					
Θα χρησιμοποιούσατε ξανά το συγκεκριμένο υλικό για το μέλλον;	Ναι		Όχι		
Πώς βρήκαν το υλικό τα παιδιά;	Ωραίο	Ενδιαφέρον		Βαρετό	
Τι τους άρεσε περισσότερο;					

Το ερωτηματολόγιο για τη μεθοδολογία παρέμβασης με την προσθήκη ανοικτών ερωτήσεων και ερωτήσεων κλίμακας likert ανέδειξε τους τομείς που ενισχύθηκαν περισσότερο και την αξιολόγηση του προγράμματος παρέμβασης. Όσον αφορά τους τομείς που ενισχύθηκαν περισσότερο, οι εκπαιδευτικοί όντας ικανοποιημένοι από την αξιοποίηση του υλικού σε επίπεδο διαφοροποιημένης παρέμβασης θεώρησαν πως ο τομέας ο οποίος ενισχύθηκε περισσότερο ήταν οι δεξιότητες γενίκευσης, αναγνώρισης και εμπέδωσης/εξάσκησης. Επίσης, σημαντική βελτίωση παρατηρήθηκε στη διαδικασία αυτο-οργάνωσης και αυτοδιόρθωσης. Σε αυτά συνέβαλε η εφαρμογή δραστηριοτήτων γενίκευσης που αποτέλεσε εργαλείο εξέχουσας σημασίας για τη βελτίωση της επικοινωνίας και των μνημονικών δεξιοτήτων με σκοπό τη χρήση των αντωνυμιών στις προτάσεις. Παρακάτω φαίνονται αναλυτικά οι τομείς ενίσχυσης και τα αποτελέσματα ύστερα από την παρέμβαση με τη χρήση του παρόντος διδακτικού εργαλείου.

Δραστηριότητες Γενίκευσης

Επισήμανση: Συμπλήρωσε τον πίνακα.

	Α΄ ΠΡΟΣΩΠΟ			
	Ενικός Αριθμός		Πληθυντικός Αριθμός	
	τύποι		τύποι	
	δυνατοί	αδύνατοι	δυνατοί	αδύνατοι
Ονομαστική	εγώ	—		—
Γενική			εμάς	μας
Αιτιατική				

	Β΄ ΠΡΟΣΩΠΟ			
	Ενικός Αριθμός		Πληθυντικός Αριθμός	
	τύποι		τύποι	
	δυνατοί	αδύνατοι	δυνατοί	αδύνατοι
Ονομαστική	εσύ	—		—
Γενική		σου		
Αιτιατική			εσάς	

	Γ΄ ΠΡΟΣΩΠΟ			
	Ενικός Αριθμός		Πληθυντικός Αριθμός	
	τύποι		τύποι	
	δυνατοί	αδύνατοι	δυνατοί	αδύνατοι
Ονομαστική	αυτός			
Γενική				
Αιτιατική			αυτούς	

Επισήμανση: Βοήθησε τον Νικόλα να βρει τις προσωπικές αντωνυμίες.

- Το έχασα το βιβλίο που μου δώρισες.
- Μην ξεχάσεις να μου φέρεις το κλειδί γιατί το χρειάζομαι.
- Εσύ είσαι καλά;
- Εσάς ποια είναι η γνώμη σας;
- Τους έδωσα λίγο χρόνο ακόμα. Ελπίζω να μην αργήσουν πολύ.
- Εμένα μου αρέσει πολύ το παγωτό.
- Με φέρνεις σε δύσκολη θέση, σταμάτα σε παρακαλώ..
- Εμείς θα φύγουμε νωρίς.

Υποδειγματική Διδασκαλία

Οι **αυτοπαθείς αντωνυμίες** φανερώνουν ότι το ίδιο πρόσωπο ενεργεί και δέχεται την ενέργεια.

- α' πρόσωπο: ο εαυτός μου
- β' πρόσωπο: ο εαυτό σου
- γ' πρόσωπο: ο εαυτός του

Οπτικοποίηση

Κοιτάζω τον εαυτό μου στον καθρέφτη.

Η γυναίκα περιποιείται τον εαυτό της.

Οι **οριστικές αντωνυμίες** ξεχωρίζουν κάτι από άλλα του ίδιου είδους. Ως οριστικές αντωνυμίες χρησιμεύουν τα επίθετα:

- ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο
- μόνος, μόνη, μόνο μου/ σου/ του

Οπτικοποίηση

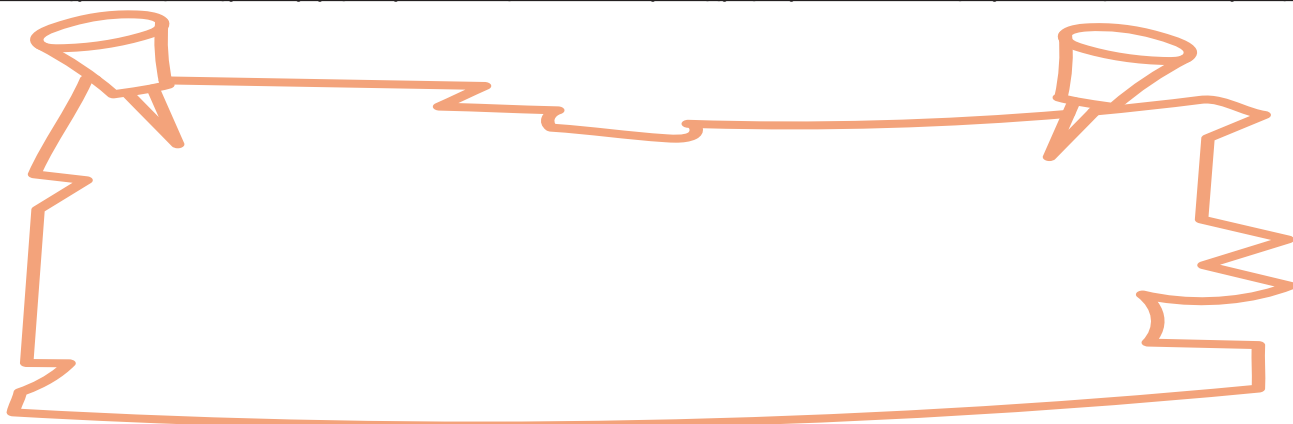

ίδιος
μόνος μου

Επισήμανση: Υπογράμμισε τις οριστικές αντωνυμίες:

1. Η Μαρία προσπάθησε μόνη της να λύσει τις ασκήσεις.
2. Ζήτησα να έρθει η ίδια στο τηλέφωνο για να της μιλήσω.
3. Κατάφερε μόνη της να κάνει ποδήλατο, χωρίς τις βοηθητικές ρόδες.
4. Αύριο περιμένουμε στην τάξη μας τον ίδιο τον διευθυντή για να του πάρουμε συνέντευξη.
5. Θα μιλήσω στον ίδιο, όταν τον δω.
6. Το πρωί ξυπνάω και φτιάχνω πρωινό μόνοι μου.
7. Πήγε να ψωνίσει μόνη της.
8. Ο Δημήτρης παίζει μόνοι του.
9. Φοβάμαι να μείνω μόνη μου στο σπίτι.

Επισήμανση: Δημιούργησε μία δική σου ιστορία χρησιμοποιώντας οριστικές αντωνυμίες.

ΚΑΡΤΑ ΕΞΟΔΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: ΣΧΟΛΕΙΟ: ΤΑΞΗ: ΤΜΗΜΑ:

3 Πράγματα που έμαθα

- 1
- 2
- 3

2 Πράγματα που μου άρεσαν

- 1
- 2

1 Ερώτηση που επιθυμώ να υποβάλω

- 1

Δραστηριότητες Εμπέδωσης

Επισήμανση: Κύκλωσε τις δεικτικές αντωνυμίες.

Επίπεδο λέξεων

αυτός	εμείς
εκείνος	σου
εγώ	κάτι
τόσος	κάποιος
μόνος	τέτοιος
λίγο	τούτος

Επισήμανση: Τοποθέτησε τις δεικτικές αντωνυμίες στη σωστή στήλη.

αυτός, σου, όσος, ο εαυτός σου, ποιος, ο ίδιος, τέτοιο, πόσο, μου, εμείς, τι, τόσο,
κάθε, τούτος, μόνη, τέτοια, μερικοί, κανείς, εσύ, τόση, σου, ποια

ΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ

Επισήμανση: Κύκλωσε τις δεικτικές αντωνυμίες.

Επίπεδο προτάσεων

Εκείνο το βάζο μου αρέσει πολύ.
Ποιος είναι αυτός;
Θέλω τόσο ύφασμα.
Τούτος ο μήνας ήταν πολύ δύσκολος.
Νομίζω κάνεις λάθος. Δεν είναι τέτοιος άνθρωπος.

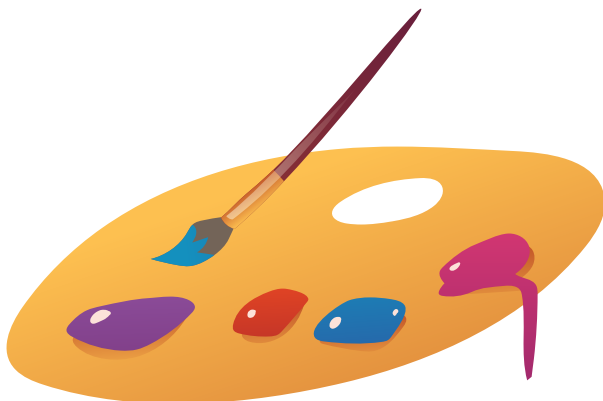
Υποδειγματική Διδασκαλία

Ερωτηματικές αντωνυμίες χρησιμοποιούμε όταν ρωτάμε.
Οι ερωτηματικές αντωνυμίες είναι:

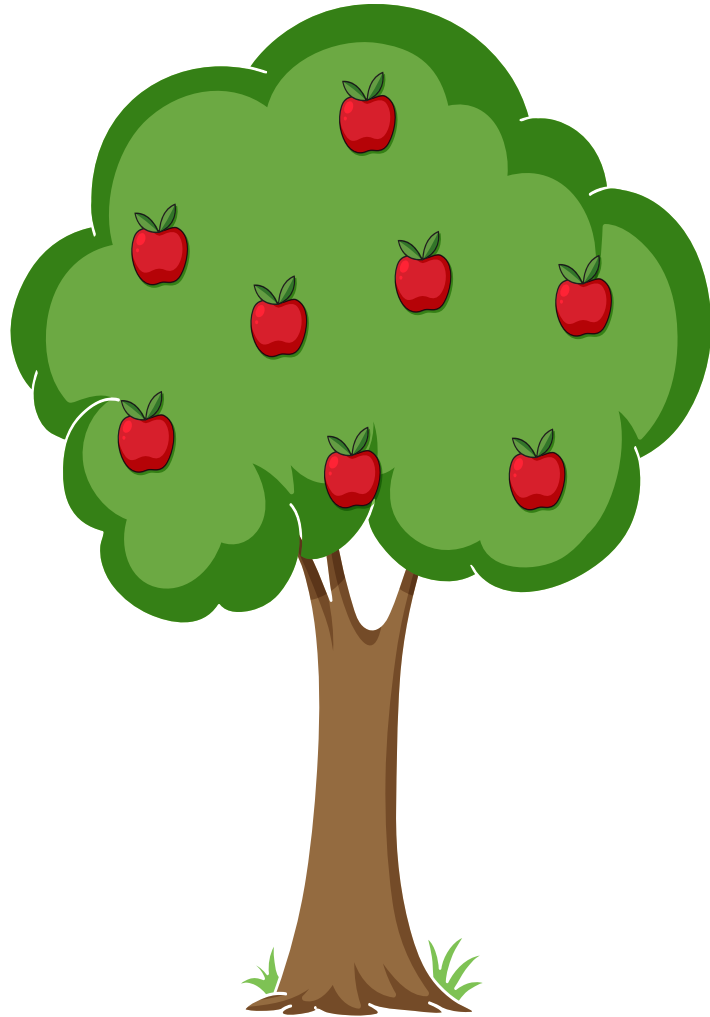
- τι
- ποιος, ποια, ποιο
- πόσος, πόση, πόσο

Οπτικοποίηση

Τι ώρα είναι;

Ποιο χρώμα σου αρέσει;

Πόσα μήλα βλέπεις;